

DOSSIER ASBEST

Lokale groep getuigt

Willy Vanderstappen: de
man, de memorial

'Grote stap voorwaarts in
erkenning van slachtoffers.'

www.groen.be

DE VISIE VAN MARK
SUYKENS (VVSG)

2011:
HET JAAR IN BEELD

Er bestaat geen wondermiddel tegen armoede

Maandag 19 december - 19u30 - Beurschouwburg - Brussel
inschrijven via info@mo.be

ZO 15 JANUARI 2012 18u45-12u

Watervogeltelling in de Achterhaven van Zeebrugge

De 'Moeder van alle watervogeltellingen' noemt Dominique Verbelen ze altijd, professioneel vogelaar van Natuurpunt Bovenvelde. 'Het is wel de belangrijkste watervogeltelling want de hoogste aantallen worden bijna altijd in januari waargenomen.

Niet te missen dus.'

Afspraak om 8u45 op de randparking haven, Lodewijk Coiseaukaai, 8000 Brugge. Deelname is gratis, en vooraf inschrijven is niet nodig. Breng mee: verrekijker, telescoop en vogelgids.

Voor meer info, neem contact op Frank De Scheemaeker, 0473 91 84 36, frank.descheemaeker@skynet.be.

Esther Duflo studeerde aan de *École normale supérieure* in Parijs en aan het *Massachusetts Institute of Technology* (MIT). Zij is hoogleraar armoedebestrijding en ontwikkelingseconomie aan het MIT. Haar werk is vele malen onderscheiden. Zij komt speciaal voor deze MO*-lezing naar Brussel.

Na de lezing gaat ze in debat met twee Belgische experts:

Peter Moors
Directeur-generaal Ontwikkeling FOD Buitenlandse Zaken, Ontwikkelings-samenwerking en Buitenlandse Handel

Bogdan Vanden Bergh
Algemeen secretaris 11.11.11, koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging
MO*-journalist **John Vandaele** is moderator.

11 T.E.M. 11 MAART 2012 | BRUSSELS EXPO

Batibouw 2012, aandacht voor groene kansen

Ook benieuwd naar wat Batibouw 2012 in petto heeft? Wel, Batibouw 2012 focust onder meer op hoe de bouwsector groener wordt. De bouwsector moet door Europa steeds groener worden en dus veel inspanningen leveren. De energiebesparingen die zo worden gerealiseerd zijn een zegen voor het milieu en zullen op termijn ook economisch voordeel opleveren.

Maar dit is zeker niet alles. Ambitieuze doelen op het gebied van duurzame bouw leiden tot innovatie. Nieuwe technieken worden ontwikkeld en er worden nieuwe materialen gebruikt. Dit leidt dan weer tot de creatie van nieuwe groene jobs, waarmee men attent op deze nieuwe situatie inspeelt.

Op Batibouw 2012 kom je over de groene opportuniteiten alles te weten. Een ander thema op Batibouw 2012 wordt *back to basics*. Hiermee wordt gerefereerd aan de steeds stijgende vraag naar natuurlijke materialen – denk maar aan hout en bamboe – in zowel ruwbouw als afwerking. Onder andere houtskoolbetbouw en stralendbouw staan in de Batibouwschijnwerpers.

www.batibouw.be

EDITO

BJÖRN RZOSKA - Ondervoorzitter Groen!

AFSPRAAK=AFSPRAAK

Over de recente begrotingsbesprekingen kunnen we kort zijn: een gemiste kans. Toch luidt het (Engelse) gezegde: *'Never waste a good crisis'*. De crisis bood nochtans een uitgelezen kans voor structurele hervormingen. Maar de klassieke partijen gingen voor een traditioneel compromis met oude recepten. En met slechts één duidelijke keuze: ontziet de rijken.

Zo wordt meer dan een kwart of bijna 3 miljard euro van de besparing gerealiseerd in de sociale bescherming. Zonder perspectief op nieuwe jobs. En hoewel de 1.000 grootste bedrijven in dit land minder dan 6% belasting betalen, wordt de notionele interestafreik enkel afgetoet. En niet gekoppeld aan jobs of aan investeringen in duurzaamheid.

De lasten op arbeid blijven ook een pak hoger dan de lasten op winst uit vermogen. Niet de vliegtuigtickets voor *business class* worden duurder, maar wel de BTW op digitale televisie. En ook de dienstchques worden 1 euro duurder. Deze regering legt de besparingen dus duidelijk bij de lagere en middeninkomens.

Verder wil Europa dat ons land werk maakt van een verschuiving van de lasten op arbeid naar lasten op milieuvuiling. Op vlak van groene fiscaliteit scoorde ons land al niet te best, deze regering draait de klok nog meer terug; de NMBS moet besparen; de nucleaire rente wordt op slechts 550 miljoen euro gebracht; en de fiscale aftrek van energiebesparingen in woningen wordt geschrapt.

Over de energiebesparingen is het laatste woord nog niet gezegd. Volgens Groen! en Ecolo staat in het akkoord over de financieringswet dat deze bevoegdheid en de daaraan gekoppelde centen aan de gemeenschappen en gewesten worden overgedragen. Dat zullen we dan ook voluit verdienen. Want afspraak is afspraak. Wie zet ook al weer dat dit de groenste regering ooit ging worden?

Intussen zijn we met de partij al volop bezig met de gemeenteraadsverkiezingen van volgend jaar. Op 14 oktober 2012 hebben we opnieuw een afspraak met de kiezer. En dan moeten we klaar zijn om zoveel mogelijk mensen ervan te overtuigen dat Groen! wel degelijk een stem meer dan waard is.

Om het groene verhaal te versterken was er op 10 december het symposium *Buiterkans, groene visie op rand en platteland*. Mark Suykens, algemeen directeur van de VVSG, was onze centrale gast. Iets verderop lees je welke uitdagingen hij ziet voor de landelijke gemeenten.

02 NIET TE MISSEN

03 EDITO

04 DOSSIER ASBEST

Voor de eeuwigheid

Willy Vanderstappen: de man, de memorie
Reactie Groen! op de Eternit-uitspraak

11 VISIE

Mark Suykens (VSG) over het spanningsveld
tussen stad en platteland

14 EUROPA

Twaalf uitvegen uit de crisis

16 UIT DE REGIO'S

Open stadslijst voor Mechelen
Conyfee in de kijker: Jowan Lamon (Mechelen)
Colloquium Duurzame stad

18 ECOMIX

20 JONGGROENIPLUS

Feminisme en leeftijdsverschillen

21 VAN DE PARTIJ

Wissel van de wacht
Nieuwjaarsreceptie 14 januari 2012

22 OIKOS

Oikos nr. 59: samenleving in beweging

24 FOTOREPORTAGE

2011: het jaar in beeld

ASBEST

VOOR DE EEUWIGHEID

In de gouden jaren zestig en zeventig werd asbest verkocht als het modernste, brandveiligste en duurzaamste product ooit. Dat het inademen van asbestvezels ongeneeslijke kankers veroorzaakt, werd er niet bij verteld.

Tekst: **Dries D'Haese** Foto's: **Sien Verstraeten**

Groene groep uit Kapelle-op-den-Bos zette dossier jarenlang mee op de agenda

Sinds het proces dat de familie Jonckheere tegen voormalig asbestproducent Eternit won, staat asbest weer volop in de belangstelling. Asbest, de minerale delfstof die decennialang voordel in de bouw gebruikt werd als isolatiemateriaal, is ondertussen bijna overal verboden vanwege kankeraverekkend. Maar in eigen land deden producenten en overheden er veel aan om dat politie gedekt te houden. Gelukkig hield ook de lokale groep uit Kapelle-op-den-Bos het dossier hoog op de politieke agenda.

Veel van die materialen zitten vandaag nog steeds in huizen, schoolgebouwen en jeugdlaken. Door de tand des tijd verslijten ze langzaam maar zeker, en komen de opgeslagen vezels vrij. En maken ze nieuwe slachtoffers. Want asbestvezels verslijten niet. Ze zijn en blijven gevaarlijk, voor eeuwig en altijd. Een groots opgevatte sanering is dan ook de evidentie zelve. Tenminste: als we willen vermijden dat asbestgerelateerde aandoeningen in de komende decennia uitgroeien tot een wereldwijde epidemie.

Want dat asbest gevaarlijk is, weten we al sinds de jaren zestig. Directe of omgevingsblootstelling veroorzaakt asbestose, pleura of kwaadaardig mesotheliom of longkanker en buikvlieskanker. Reeds in 1953 werd asbestose als beroepsziekte erkend in België. In 1955 was er het eerste epidemiologisch bewijs van het verband tussen blootstelling en bronchus- en longkanker. In 1960 was er afdoend epidemiologisch bewijs van het verband tussen blootstelling en pleuramesotheliom. Het duurde echter tot 1998 voor bijna alle toepassingen in België verboden werden.

Asbestsaneringsfonds

Mede onder druk van Groen! bestaat er sinds 2006 een federaal fonds voor de slachtoffers

van asbest. Maar een fonds dat ons helpt om preventief op te treden tegen de gevolgen van asbest is er nog niet. Er is dus geen geld voorzien om het aantal slachtoffers in te dijken door asbest te verwijderen vooraleer het slachtoffers maakt. Het huidige fonds komt alleen tussenbeide als het kwaad al is geschied. Groen! wil dat onze regering werk maakt van zo'n fonds zodat de immense kosten van de asbestsaneringen in ons land mee gefinancierd worden door de historische vervuiler.

Ons voorstel stuit op heel wat verzet. Naast de industrieën voelt vreemd genoeg ook Vlaams minister van leefmilieu Joke Schauvliege zich genooddaakt om weerwerk te bieden. "Onbetaalbaar duur", heet het dan. "Een kwestie van prioriteiten", is de repliek van Groen!. "Want niet alleen onze huizen bevatten erg veel asbesthoudende materialen, ook scholen en jeugdlaken. En vaak nemen particulieren onverantwoorde risico's door op eigen houtje asbest te verwijderen. Deels uit onwetendheid. Maar ook omdat een professionele sanering hallucinant veel kost".

Zo'n saneringsfonds kan in de eerste plaats de audit bekostigen om te checken of er asbest aanwezig is. Als dat zo is, kan het

fonds de kosten van de sanering helpen vergoeden. Tot op vandaag is het gros van de politieke partijen echter doof gebleven voor de problematiek. En dat is mischien minder toevallig dan men zou denken. Want het probleem ligt gevoelig. En de internationale asbestlobby is machtig en inventief. Valt het niet op dat België één van de weinige landen is waar tot voor kort nog geen gerechtelijke stappen tegen Eternit werden ondernomen?

Want wie asbest zegt, zegt Eternit. En wie Eternit zegt, denkt onmiddellijk aan Kapelle-op-den-Bos, de bakermat van asbest: Eternit vestigde er zich al in 1924. Voormalig Groeni-politicus Willy Vanderstappen (zie blz. 8) was een van de mensen die zich al sinds 1999 met het asbestdossier bezig hield. Samen met hem heeft Groeni in Kapelle-op-den-Bos vanaf dag één vastberaden het asbestdossier op de politieke agenda gezet. De groots opgezette saneringen door

OVAM in 2007 waren daar voor een groot stuk het gevolg van.

Groeni deed ook regelmatig voorstellen: gratis aanbidding van asbest op het containerpark, asbestsaneringen van jeugdkolalen, scholen en sportkolalen. Willy Vanderstappen kwam ook op het idee van de asbestwijzer. En toen er plannen waren voor een logistiek centrum op het voormalige asbeststort in Tiselt, heeft Groeni er alles aan gedaan om dat te verijdelen. Tevergeefs. Meer nog. Bovenop het voormalige stort bouwde Eternit zelfs een zonnepanelenpark. Eternit voorziet zo vele gezinnen uit de regio van groene stroom, naar eigen zeggen "uit liefde voor de omgeving".

Maar al hebben we de werken niet kunnen tegenhouden, we hebben ministers wel gewezen op hun verantwoordelijkheden. En ervoor gezorgd dat extra veilig-

heidsmaatregelen werden genomen voor omwonenden en voor werfpersonnel. "In het verleden heeft Groeni Kapelle-op-den-Bos meermalen haar nek uitgestoken in het asbestdossier, en dat zullen we in de toekomst blijven doen. Daar gaan we voor door het vuur. Want spijtig genoeg is het laatste slachtoffer nog niet gekend", zegt de lokale groep in koor.

'Het lijkt ons gerechtvaardigd dat de asbestproducenten van het verleden deels mee opdraaien voor de saneringskosten die u en ik moeten maken om ons te verlossen van deze zware erfenis. De producenten waren al 40 jaar op de hoogte van de risico's van asbest, en hebben nagelaten op te treden als verantwoordelijke en goede huisvaders. De overheid – die ook op de hoogte was – heeft nagelaten tijdig de nodige wettelijke maatregelen te nemen. Aangezien ze samen verantwoordelijk zijn, moeten ze maar samen de sanering van asbest op zich nemen. Dat is niet meer dan logisch.'

<<<
(v.l.n.r.) Jilse Rymenants, Yves Rouseaux, Ivan Vanderveken en Dries D'Haeze: 'Producenten en overheden zijn samen verantwoordelijk voor de zware erfenis van asbest, en moeten dus maar samen de sanering op zich nemen. Dat is niet meer dan logisch.'

REACTIE GROENI OP ETERNIT UITSPRAAK

'Grote stap voorwaarts in erkenning slachtoffers.'

De Brusselse rechtbank van eerste aanleg heeft Eternit veroordeeld tot een schadevergoeding van 250.000 euro.

Die moet het bedrijf betalen aan de familie van de in 2000 overleden Françoise Jonckheere. Groeni en Ecolo reageren verheugd op de uitspraak. 'Met de veroordeling van Eternit komt er eindelijk erkenning voor de slachtoffers van asbest in België. Maar het werk is

nog niet af.'

Deze grote stap voorwaarts moet nu zo snel mogelijk vervolg krijgen, vinden Kamerleden Kristof Calvo (Groeni) en Muriel Gerkens (Ecolo). Daarmee hebben ze samen een wetsvoorstel ingediend om het reeds bestaande Asbestfonds te versterken, uit te breiden en mede door de verantwoordelijke bedrijven te laten financieren. Dat nieuwe voorstel baseert zich op vijf principes:

1

Uitbreiding financiering met privé-partners

Het huidige fonds wordt enkel door publieke middelen gefinancierd. Nog steeds wordt asbest geproduceerd en gebruikt in landen waar dit nog niet verboden is. En dat terwijl de gevaren genoeg gekend zijn. Het groene wetsvoorstel voorziet in een verplichte bijdrage van de producenten en installateurs van asbest.

2

Mogelijkheid om naar justitie te stappen

Volgens de huidige wet kan een slachtoffer dat gebruik maakt van het Asbestfonds nadien niet meer naar het gerecht stappen. We voorzien deze mogelijkheid wel. Indien het slachtoffer de zaak wint en de producent schadevergoedingen moet betalen, wordt het fonds automatisch terugbetaald. Een werkgever die veroordeeld wordt, moet ook een grotere bijdrage aan het Asbestfonds leveren.

3

Erkenning van longkanker als asbestziekte

Momenteel vallen enkel mesotheliomie en asbestose onder de ziektes die recht geven op een vergoeding van het asbestfonds. Nochtans wordt ook longkanker veroorzaakt door blootstelling aan asbest. Het groene voorstel brengt daar verandering in als de aanwezigheid van asbestvezels in de longen wordt vastgesteld.

4

Verlenging van aanvraagperiode

Ziekten ten gevolge van blootstelling aan asbest manifesteren zich soms pas na vele jaren (de incubatietijd van asbestvezels kan variëren van twintig tot veertig jaar). Hierdoor is de huidige periode van 20 jaar waarbinnen je een aanvraag tot schadevergoeding kan instellen te kort. Met dit nieuwe voorstel wordt die opgetrokken naar 50 jaar.

5

Geen onderscheid tussen werknemers en omgevingslachtoffers

Er bestaat een ongewilde discriminatie tussen slachtoffers die als werknemer blootgesteld werden en mensen die slachtoffer werden ten gevolge van omgevingsfactoren. Voor de eerste categorie worden immers ook de medische kosten vergoed die niet onder de ziekenkas vallen, terwijl dat voor de tweede niet het geval is. Met het nieuwe voorstel neemt het Asbestfonds deze kosten op zich.

DE MAN

Omringd door zijn familie overleed Willy Vanderstappen in september 2007. Thuis, in zijn Kapelle-op-den-Bos. Het dorp in Vlaams-Brabant deed zijn reputatie als kwaadaardig kankergezweel weer alle eer aan. Vanderstappen was pas 59 jaar en wist nog geen jaar dat hij geveld zou worden door wat hij jarenlang politiek bestreed: asbest.

In november 2006 kreeg hij te horen dat hij aan longvlieskanker leed. Die ongeneeslijke ziekte wordt veroorzaakt door het inademen van asbestvezels. Wellicht werd Willy besmet door asbestvezels toen hij in 1965 één jaar lang in de Eternit-fabriek in Kapelle-op-den-Bos werkte. Een schooljaar lang, als onderhoudsmonteur, tussen twee studies door.

Hoe dramatisch en onrechtvaardig kan een leven toch verlopen? Willy Vanderstappen was een man die letterlijk gezondheid uitstraalde. Een atletisch lijf, soepel onderhouden door dagelijkse lange fietstochten naar het werk in Brussel. Of naar Leuven, waar hij zetelde als provincieraadslid voor Groen!.

Willy Vanderstappen was tot oktober 2006 voorzitter van de lokale Groen!-afdeling in Kapelle-op-den-Bos en kabinetsmedewerker van Mieke Vogels. Hij zetelde sinds 2000 in de provincieraad van Vlaams-Brabant. Hij was de drijvende en inspirerende kracht achter ontelbare realisaties, in het bijzonder de uitbouw van de fietsknooppunten.

Maar hij was vooral een symbool in de strijd tegen de asbestvervuiling binnen en buiten de grenzen van Kapelle-op-den-Bos. Koesterde hij daarom geen wrok, dat zijn engagement zo plots en zo tragisch gemixt werd met zijn persoonlijk leven? Ook al had hij daar alle reden toe, toch was de man niet boos.

In een afscheidsinterview keek hij de dood in de ogen en maakte hij een pijnlijke, maar helaas eerlijke balans op. Hij wist dat zijn lot bezegeld was, maar dat van anderen was misschien nog te redden. Dat was dan ook zijn politieke testament: Erken de fouten, vergoed alle slachtoffers op een billijke manier en zorg ervoor dat er geen nieuwe slachtoffers bij komen.

Willy Vanderstappen: de man, de memorial

In 2007 is Willy Vanderstappen zelf overleden aan mesothelioom. De stichting Willy Vanderstappen herdenkt hem en alle andere slachtoffers sindsdien elk jaar in september met een gezinsfietstocht, de memorial Willy Vanderstappen. Maar wie was de man, en wat is de idee achter de memorial?

DE MEMORIAL

De Gezinsfietstocht Willy Vanderstappen is een **actieve memorial voor asbestslachtoffers**. Het is bovendien een organisatie waar steeds meer mensen zich in kunnen vinden. De organisatie is nog steeds in handen van vrienden. Daar zitten vanzelfsprekend mensen van Groen! bij, maar ook mensen die Willy buiten zijn werk als provincieraadslid en voorzitter van Groen! Kapelle-op-den-Bos wisten te waarderen. De gezinsfietstocht is in die zin dan ook expliciet geen politieke organisatie.

Elk jaar verkent de gezinsfietstocht een ander deel van de regio rond Kapelle-op-den-Bos. Niet alleen omdat Willy er woonde en werkte, maar ook omdat het de thuishaven is van Eternit. De organisatie kan ook rekenen op de steun van honderden deelnemers en tientallen middenstanders. Want Willy had veel vrienden. Omdat hij een fervent fietser was, is de herdenking uitgedaaid op een fietstocht voor het hele gezin. Zo brengt het asbestprobleem elk jaar opnieuw heel veel mensen in beweging.

Een actieve memorial dus, voor alle asbestslachtoffers. Samen op de pedalen om het nieuws te halen. Door de deelname van vele honderden uit alle leeftijdsgroepen is deze actieve memorial bovendien menselijker, mooier en warmer dan een gedenksteen. In september jongstleden startte de vierde editie. Het peterschap ervan is al een paar

Je kan de zieken niet genezen, de doden niet opnieuw tot leven wekken. Maar we kunnen wel alles op alles zetten om nieuwe slachtoffers te vermijden.

WILLY VANDERSTAPPEN

jaren in handen van Jean Blaute. Bij de eerste editie in 2008 gaf niemand minder dan wierlerlegende Eddy Merckx het startschot.

Waarom doe ook jij volgende keer mee? Omdat er veel mensen nodig zijn om samen een actieve memorial van betekenis op poten te zetten. Dat is iedereen die zich van ver of dichtbij betrokken voelt bij de slachtoffers van asbest. Jaarlijks sterven er wereldwijd zo'n 100.000 mensen aan de gevolgen van asbest. In België alleen al sterven er naar schatting 800 mensen aan de gevolgen van blootstelling aan asbest.

Momenteel geldt in een zestigtal landen een verbod op asbest, waaronder de 25 EU-lidstaten. Een wereldwijd verbod stuit nog steeds op protest van de grootste producenten, waaronder Canada. Ondertussen blijft 70 % van de wereldbevolking eraan blootgesteld. In Brazilië, Rusland, India en China neemt de productie de jongste jaren fors toe. De Russische stad Asbest is evenals de Canadese stad Asbestos (in de provincie Québec) vernoemd naar dit product.

www.fietstocht-willyvanderstappen.be

Mark Suykens

OVER HET SPANNINGSVELD TUSSEN

stad & platteland

Tekst: **Mark Boudrez** Foto's: **Sien Verstraeten**

In de aanloop naar 'Buitenkans' zaten we al eens samen met Mark Suykens, de hoofdspreker op de plattelandsmeeting. Als algemeen directeur van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VSG) is hij de uitgelezen persoon om het spanningsveld tussen stad en platteland scherp te stellen, maar tegelijk ook te ontmijnen.

De ene stad is de andere niet. Het ene dorp is evenmin het andere.

Het is een regelmatig terugkerende verzuchting dat Groen! te veel bezig is met stadsbeleid en de plattelandsgroepen wat in de kou blijven staan. Het is een kritiek die Mark Suykens heel goed begrijpt. Hij kent die spanning tussen enerzijds de steden en anderzijds de landelijke gemeenten. Het is dan ook een feit dat de dynamiek in lokaal beleid op stedelijk niveau in niets te vergelijken is met, met alle respect, dorpspolitiek. Waarbij hij er meteen ook wel wil op wijzen dat er in Vlaanderen geen twee gelijke steden of gemeenten bestaan. Zelfs twee ogenschijnlijk gelijkaardige buurgemeenten, kunnen door toevalligheden heel verschillende noden hebben.

Gemeente X kan doorheen de geschiedenis gezegd zijn met een bedrijventerrein, terwijl gemeente Y het moet stellen met een onaangestaat openruimtegebied met grazende koeten en ruisend koren.

Via de onroerende voorheffing en diverse gemeentelijke taksen zal gemeente X daar een mooie stuiver aan verdienen, terwijl

gemeente Y vooral bezig is met het bijeen-schrapen van voldoende geld om de honderden kilometer landbouwwegen en grachten te onderhouden.

Globaal gezien kunnen we stellen dat er in Vlaanderen zo'n 80 steden en gemeenten zijn die geen geldzorgen hebben. Een pak anderen staat het water aan de lippen, maar dat zijn heus niet enkel de kleintjes.

Om de gemeente financieel leefbaar, maar ook leefbaar *tout court* te houden, is er nood aan een krachtig bestuur met oog voor de problemen en een visie op de toekomst. Een bestuur ook dat de nodige creativiteit heeft om bepaalde knelpunten aan te pakken.

Suykens denkt daarbij vooral aan vrijwillige samenwerking op heel concrete punten, en met een heel concreet doel voor ogen. Hij is zeker geen voorstander van een doorgedreven schaalvergroting; groter is niet steeds beter of noodzakelijk. Veel van de intergemeentelijke samenwerkingen die we nu zien, betekenen immers ook een afkalking van het democratische controlerecht. Als eenvoudig raadslid uit de oppositie, maar zelfs ook uit de meerderheid, krijg je geen vat meer op wat

er wordt beslist in het steeds grotere woud van intercommunes.

Zelfde kwaal? Andere remedie!

Sommigen durven beweren dat we geen onderscheid moeten maken tussen steden, randgemeenten en echte plattelandsgemeenten. Allemaal hebben ze te maken met dezelfde problemen, zij het dan misschien op een andere schaal. Zowel stad als platteland worden geconfronteerd met de uitdaging van optimaal gebruik van ruimte, allemaal hebben ze mobiliteitsproblemen, moeten ze waken over hun sociale cohesie, een huisvestings- en energiebeleid ontwikkelen.

Niets is minder waar volgens Mark Suykens. Het is niet omdat de problemen zich binnen eenzelfde thematiek aandienen, dat ze gelijkaardig zijn. Neem nu mobiliteit. Dat Antwerpen hier met een flinke uitdaging kampt, is geen nieuws. Steeds meer straalt het Antwerpse verkeersinfarct ook af op de randgemeenten, die op die manier geconfronteerd worden met grootstedelijke problemen. Kleinere steden kunnen dan bijvoorbeeld eerder gebukt gaan onder een stijgende parkeerdruk of dichtstbijbende invalswegen omzoomd door winkelcentra. Ja, en zelfs het

kleinste dorp in de Westhoek heeft een mobiliteitsprobleem, maar daar draait het dan niet om hopeloos vastlopend verkeer. Daar is een gebrek aan mobiliteit vaak het probleem. Zonder auto kom je nergens meer; en dat terwijl het dorpswinkeltje definitief de deuren sloot.

De problemen kunnen zo wel universeel zijn, de symptomen zijn al een stuk individueler, de remedie is maatwerk.

Suykens durft zelfs nog een stap verder te gaan. Vlaanderen voert nu al een

actief stedenbeleid; een aanpak waarbij concrete uitdagingen planmatig aangepakt worden. Een aanpak ook die vruchten afwerpt. Maar het zou zeker ook nuttig zijn om eens over een actief plattelandsbeleid na te denken.

Vlaanderen voert een actief stedenbeleid, maar het zou zeker ook nuttig zijn om eens over een actief plattelandsbeleid na te denken.

Zo voor de vuist weg somt hij een aantal uitdagingen op die zich stellen in alle plattelandsgemeenten, ongeacht of ze bij de gelukkigen zijn die geen geldzorgen hebben, dan wel of ze moeten spartelen om het hoofd boven water te houden.

Gemeenten in het buitengebied hebben per definitie een lage bevolkingsdichtheid. Dit betekent dat weinig schouders het onderhoud van een grote oppervlakte moeten dragen. Over de landbouwwegen en grachten hadden we het al, maar ook de open ruimte op zich is kostbaar. De ontwikkeling van deze gebieden als woon- of KMO-zone zou de gemeente een aardige duit kunnen opleveren. De instandhouding ervan levert geen financiële meerwaarde op. Niettemin is deze open ruimte bijzonder waardevol en kan ze aanzien worden als te koesteren natuurlijk erfgoed. Een verscheurende keuze voor het bestuur tussen waarde en geld.

Versnipperde kernen zijn ook al zo een typisch plattelandsprobleem. Elke woonkern verdient een minimum aan omkadering, moet ontsloten worden, heeft nood aan een levend sociaal weefsel. Deze kleine kernen zijn immers heel gevoelig voor veroudering, verenzaming en verborgen armoede.

Die kleine gemeenschappen stuk voor stuk levendig houden, vergt een grote inspanning van de gemeenten, zowel

naar inzet van mensen als financieel. En dat terwijl de return minimaal is.

Daarbij aansluitend moeten de gemeenten constant balanceren op de slappe koord tussen het behoud van de eigenheid, de landelijkheid tegenover het moderniseren, het groeien. Net zoals de steden een specifieke taak hebben ten aanzien van hun buitengebied, bijvoorbeeld op vlak van onderwijs, zorg of cultuur, heeft ook dat buitengebied een taak ten opzichte van de stad. Om het met Suykens' woorden te zeggen: 'Het buitengebied is de groene matras van de stad.' Open ruimte waar de stad kan tot rust komen, waar er plaats is voor recreatie in het groen. Een waardevolle opdracht die echter moeilijk in financiële waarde te vatten is. Maar het behoud van de open ruimte, de bescherming van waardevolle landschappen en natuur, draagt wel een flits prijskaartje.

En dan is er de lokroep van de groei. Meer inwoners, meer economische activiteit. Meer belastingen, kortom. Ook al betekent dit dan bijvoorbeeld wel hoogbouw die het traditionele dorpskarakter vermindert of waardevolle landbouwgrond die verkaveld wordt of omgevormd tot bedrijventerrein.

Wellicht meer dan ooit hebben de plattelandsgemeenten nood aan een sterk bestuur met een duidelijke toekomstvisie. Met een project dat rekening houdt met de eigen, kwetsbare sterktes van de gemeente. Een ploeg die investeert in fysieke en sociale leefbaarheid van de woonkernen, rekening houdend met een vergrijzende bevolking. Maar die de dorpen even goed behoedt voor uitsterven. Die niet bang is van evolutie, maar evenmin in de val loopt van de aanlokkelijke, maar verminkende groei.

Het zijn grote uitdagingen voor de kleine gemeenten, die al te vaak ondergesneeuwd geraken door meer mediagenieke, grootsstedelijke problemen. De plattelandsgemeenten verdienen volgens Mark Suykens zeker en vast meer aandacht. Hun takenpakket en rol in het Vlaamse sociaal weefsel is immers niet min en al helemaal niet minderwaardig.

Laat kinderen kind zijn. En spelen.

Een vrederechter die een kinderopvang sluit wegens de overlast van het lawaai van spelende kinderen. Deze zomer was het in Brugge, maar het kon net zo goed in Genk zijn of in Oudenaarde. Het kon net zo goed het lokaal van een jeugdbeweging of een speeltuin zijn.

Gelukkig reageren heel wat burens verantwoordig op de sluiting: spelende kinderen, heet dat ook al lawaai? Maar de onverdraagzaamheid tegen 'kinderlawaai' groeit en voorlopig halen de klagers hun slag thuis.

In Duitsland en Nederland heeft men het probleem van de klagende burens aangepakt en de wet aangepast. Spelende kinderen kunnen geen reden meer zijn om een klacht in te dienen wegens lawaaihinder. In ons eigen Vlaanderen wil dat maar niet lukken.

Onderzoek leert dat kinderen meer dan de helft van hun verplaatsingen doen op de achterbank van de auto. Het aantal kinderen dat vandaag Rilatine neemt, is intussen verduizendvoudigd. Ontlusterend is dat ze geen pilletje nemen als ze gaan sporten of als ze naar de muziekschool gaan. Zouden we die kinderen dan niet liever alle dagen laten sporten, rennen en musikeren? En 'lawaai' maken?

Toen Mieke Vogels er al in 2005 voor ijverde kreeg ze de steun van een CD&V-collega, een zekere Joke Schauvliege. Nu zij zelf Vlaams Milieuminister is, blijkt ze plots machteloos.

© Stien Verstraeten

12

UITWEGEN UIT DE CRISIS

Tekst: Bart Staes

Een duurzame en sociaal rechtvaardige uitweg uit de crisis

We hebben in 2010 met z'n allen afgesproken dat in 2020 ten minste 20 miljoen minder mensen in armoede leven in de Europese Unie. Maar tot nu toe gebeurt er bitter weinig om landen aan te sporen hun gebrek aan ambitie bij te stellen. De Europese reactie op de economische crisis blijft steken bij bezuinigen in plaats van tegelijkertijd in mensen te investeren.

Hoewel de violen stilaan gestemd geraken dat niet minder, maar méér Europa nodig is om uit de impasse te geraken, lijkt het bij de machthebbers vooralsnog niet door te dringen dat om een economisch sterk Europa te hebben, een sociaal sterk Europa een absolute voorwaarde is. Dat betekent een solidair Europa met een hoog beschermingsniveau voor wie het zwakst is. Niet een competitief Europa dat in functie van de economische concurrentie sociale bescherming afbouwt.

De Commissie maakt van begrotingsdiscipline terecht een prioriteit. Maar dat mag niet betekenen dat landen ten koste van een stijging van armoede bezuinigen. Anders hebben we straks een Europese Unie met cijfers die kloppen maar met nog meer mensen die sociaal zijn buitengesloten.

eigen werknemers aan eigen loonvoorwaarden hier laat werken. De massale instroom van Bulgaren en Roemenen bewijzen het. Je kunt hen niet kwalijk nemen dat ze betere arbeidsomstandigheden opzoeken en hogere minimumlonen, maar de firma's die misbruik maken en zowel sociaal als fiscaal frauderen, moeten hard aangepakt worden.

Oude recepten

Al jaren dienen de groenen voorstellen in om op een duurzame wijze uit de crisis te komen. We vragen om andere belastingen, niet alleen op arbeid, maar ook op kapitaalwinsten, op financiële transacties, op energieverbruik. We vragen al jaren dat de echte kosten voor vervuiling doorgerekend worden in de prijzen en duurzame, milieuvriendelijke en energiezuinige producten goedkoper worden. Ik stel vast dat men met het credo van de competitiviteit steevast blijft kiezen voor neoliberale oplossingen van bezuinigen en besparen.

Las dan niemand het rapport van het IMF van 173 begrotingsaaneringen door rijke landen in de afgelopen 30 jaar waaruit blijkt dat besparingen de werkende bevolking drie keer harder treft dan de kapitaalwinsten? En het rapport van Freddy Heylen en co. van de Universiteit Gent dat vaststelt dat nauwelijks de helft van de saneringen ook effectief tot een verlaging van de belastingsschuld leiden? Professor Heylen vertelde op 9 november jl. op Radio 1 zelfs dat in ruim van de helft van de gevallen de begrotings-schuld hoger is dan voor de saneringen! Hij

had het over België. Nu we in een internationale, Europese context zitten is het zelfs nefast als alle landen samen gaan besparen, want dat daalt de economische groei. Met alle gevolgen vanden.

Dat het vertrouwen in de democratie van miljoenen Europese burgers snel verbrekt is niet verwonderlijk. Iemand al gedacht dat het schrijnend gebrek aan aandacht van de grote leiders voor de mens in de straat, die zijn spaarcenten ziet verdwijnen, de inflatie ziet toenemen, de rente ziet stijgen, zijn werk kwijt geraakt en steeds moet inbinden, misschien de oorzaak is van het democratisch deficit? Iemand die een tekeningetje nodig heeft dat aantoont dat die focus op een neoliberale visie op economische groei en daarmee steeds grotere kloof tussen arm en rijk, net één van de fundamentele oorzaken van de huidige problemen is?

Een sociaal rechtvaardige uitweg

Mijn centrale stelling is dat elites meer oog moeten hebben voor armoede, bestaansonzekerheid en uitzichtloosheid. Het is een conditio sine qua non voor meer verantwoordelijkheidsgevoel en beter bestuur bij dezelfde bestuurlijke en zakelijke elites. En we moeten naar een groene groei!

In november stemde het Congres van de Europese Groene Partij in Parijs nog de **Paris Declaration**, een duurzame en sociaal rechtvaardige uitweg uit de Europese crisis, met volgende 12 voorstellen:

1. Maak de Griekse schuldenlast **duurzaam**
2. Maak van het Noodfonds een **effectief** vangnet
3. **Herkapitaliseer** de Europese banken
4. Zorg voor **evenwichtige besparingen** op middellange termijn
5. Zorg voor een **sterke regulering** van de financiële markten
6. Werk een **coherent Europees belastingssysteem** uit
7. Richt een **Europees Monetair Fonds** in met eurobonds
8. Zorg voor een **beter monetair toezicht**
9. Maak van het EU-budget een instrument voor **economisch beleid**
10. Een **Green New Deal** voor Europa om tot een meer geïntegreerde politieke Unie te komen
11. **Medebeslissing** van het Europees Parlement in economische zaken
12. Een **nieuwe Conventie** voor Europa

// europeangreens.eu

Open stadslĳst voor Mechelen

2012

De voorbĳe jaren onderging Mechelen een ware metamorfose. Vandaag de dag is de Dĳlestad een dynamische levendige stad die verder groeit en bloeit. Dat hebben de stad en haar inwoners – of Manabluusers – grĳtendeels te danken aan het bestuur, een coalitie van Open VLD en Groen!.

CORYFEE IN DE KUKER

JOWAN LAMON
Mechelen

Mechels schepen Jowan Lamon overleed eind oktober op 58-jarige leeftijd. Lamon was al een tijdje ziek en moest zich daarom ook laten vervangen. De vijftiger was in de Dĳlestad der tien jaar actief als schepen. Tot in 2008 was Lamon onder meer bevoegd voor **Leefmilieu, Patrimonium en Natuurbehoud**. Maar door zijn ziekte moest hij noodgedwongen afhaken.

Als gemeenteraadslid viel hij op door zijn **dossierkennis** en zijn gefundeerde tussenkomsten. Hij heeft als schepen bakens uitgezet in zijn stad en mee de metamorfose gerealiseerd. De nieuwe **aanpak van leegstand**, de vernieuwing van de **Lamotste** met het congres-

Beide partijen besturen de stad al elf jaar samen met wisselende coalitiepartners (op dit moment met de SPA van Caroline Gemnez). Voor Groen! is Marina De Bie (zie foto, midden) de schepen, en zit Frie Niessen (rechts op de foto) in de gemeenteraad.

Bĳ de volgende gemeenteraadsverkiezingen willen ze samen 1 op 3 Mechelaars overtuigen, luidt de ambitie. Ook onafhankelijke Mechelaars zoals schepen Frank Nobels zullen de stadslĳst versterken. Huidig burgemeester Bart Somers (Open VLD) trekt de lĳst, ons eigenste federaal parlementslid Kristof Calvo (links op de foto) duwt. Met zijn 24 lentes is Calvo niet alleen de jongste parlementair, hij is tevens de jongste lĳstduwer ooit in Mechelen.

Beide partijen hebben een koepeltekst 'Positieve krachten bundelen', met als krachtlijnen: stadsverfraaiing, een gevarieerd

culturaanbod, slimme en duurzame mobiliteit en veiligheid. Mechelen moet de eerste klimaatneutrale stad van Vlaanderen worden. 'Tegen 2018 creëren we een netwerk van nieuwe parken en groene belevingsruimten rond de stad. Samen met aantrekkelijke woonprojecten voor jonge gezinnen wordt dat één van onze troeven', vult Calvo aan.

Dat zo'n samenwerking wel degelijk vruchten afwerpt, bewĳzen de realisaties, zegt schepen De Bie nog. 'Zo is Mechelen voor de tweede keer verkozen tot de duurzaamste centrumstad, zet het resoluut in op meer groen in de stad (met o.m. 1000 nieuwe bomen in het centrum), realiseert het een autoluwere binnenstad, vergroent het het eigen wagenpark, en wordt het restafval opgehaald met elektrische ophaalwagens. En ga zo maar door.'

// www.groenmechelen.be

gebouw, de **depolitiserĳng van het personeelsbeleid** en de verankering van groene ruimte zoals het **fort van Walem** zijn maar enkele van de vele realisaties waar hij zijn schouders heeft ondergezet.

'Jowan stond gekend als energiek, inspirerend, altijd in voor actie, debatterend, erg doortastend en al eens eigenzinnig', zo schrijft schepen **Marina De Bie**. 'Groen! Mechelen en de stad zouden zonder zijn politieke inbreng en gedrevenheid niet de positieve groei hebben doorgemaakt die ze nu kennen.' Groen! wenst Jowans vrouw, dochters en familie en vrienden veel sterkte bĳ het werken van dit afscheid.

COLLOQUIUM BRUSSEL

Samen voor een duurzame hoofdstad

Begin november organiseerden de groene Brusselse parlementsliden Marie Nagy en Annemie Maes een colloquium rond de duurzame stad. Duurzaamheid gaat over het spaarzaam omgaan met energie, materialen en ruimte, over mobiliteit, maar ook over welzijn en gezondheid.

Hoe bouw je een Eco-capital? Hoe betrek je de bevolking en creëer je het nodige draagvlak? De uitdagingen zijn groot. Maar de zeer ruime opkomst bewees dat velen de uitdaging willen aangaan. De deelnemers maakten kennis met recente projecten om het leefmilieu in Brussel te verbeteren. Minister Huytebroeck stelde de kandidatuur van Brussel als Eco-capital 2014 voor. Daarnaast kwamen buitenlandse good practices aan bod.

Ook het thema van duurzame wijken werd aangesneden. Essentieel hierbĳ is participatie. De duurzame stad kan alleen tot stand komen in overleg met en met de inbreng van bewoners, stedelijke actoren en sociale partners. Economie, leefmilieu en de sociale dimensie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De demografische boom zorgt voor een extra uitdaging. Meer inwoners betekent immers meer nood aan kinderopvang, scholen, ziekenhuizen en ontspanningsruimte. De bĳkomende druk biedt ook mogelijkheden. De noodzaak aan verdichting, aan een compacte stad, met een mix van functies, maar ook aan voldoende groene ruimte, is meer dan ooit evident.

De realisatie van de duurzame stad vraagt een globale aanpak: mobiliteit, onderwijs en vorming, werk, milieu, economie, sociale cohesie... Het project kan alleen slagen met een voluntaristische aanpak, over de partijgrenzen heen. Groen! en Ecolo nemen graag de uitdaging aan.

// www.groenbrussel.be

BIJZONDERE BOEKEN

The Sense of an Ending

Julian Barnes, *The Sense of an Ending*, London, Jonathan Cape, 2011, 150 p.

Voor zijn boek *The Sense of an Ending* (vertaald als *Als of het voorbij is*) kreeg de Britse schrijver Julian Barnes de Man Booker Prize 2011, en dat was meer dan terecht. Deze feilloos geschreven korte roman kript onthult merkt onder je huid en laat je ietwat onthutst en verontrust achter. Het lijkt een verhaal over ouder worden en beschouwend terugkijken op een middelmatig leven. Het wordt een verhaal over zelfbegoocheling, over hoe je de onbetrouwbare verteller van je eigen verhaal kunt worden.

Het boek bestaat uit twee grote delen, en circelt rond het hoofdpersonage Tony Webster,

In deze rubriek neemt Jan Mertens een bijzonder boek onder de loep.

die terugkijkt op zijn leven. De sleutelperiode daarin is die van het einde van de middelbare school en het begin van de studententijd. Met zijn schoolvrienden Colin en Alex leren ze Adrian Finn kennen. Hij wordt de vierde van hun groepje, en is anders. Hij is ernstig, intelligent en lijkt zich meer te willen laten sturen door morele principes dan door zijn hormonen.

Het is een jeugd in de jaren zestig. Alles gaat wat rommelig en is beladen, seks stelt nog niet zoveel voor. Tony heeft een moeizame relatie met Veronica. Een weekend doorgebracht bij haar en haar ouders is pijnlijk. Tony heeft een moment van contact met Veronica's moeder. Dat lijkt iets te betekenen. Wanneer de relatie verbroken wordt, gaan ze uiteindelijk toch met elkaar naar bed. Maar het wordt niets. Veronica zal een relatie beginnen met Adrian.

De vrienden drijven uit elkaar. Tony trekt een tijdje rond in Amerika, en bij zijn thuiskomst blijkt dat Adrian een einde aan zijn leven heeft gemaakt. De zelfdoding lijkt even 'rationeel' als alle andere dingen die hij deed.

In het tweede deel is Tony gepensioneerd, en observeert hij zijn leven. Een wat saai en middelmatig leven. Keurig getrouwd, keurig gescheiden, een rustig contact met zijn dochter en zijn ex-vrouw. Het schuift allemaal door zijn hoofd, en hij verweeft het met beschouwingen over de tijd. Hij vindt het moeilijk om echt te vatten wat tijd is en hoe tijd werkt. Er knaagt iets onderhuids, maar het blijft op een

afstand. Het is alsof hij zich langzaam voorbereidt op het einde van zijn leven en via zijn bespiegelingen in het reine wil komen met wat het leven maar was. Hij denkt dat hij alles netjes heeft gedaan. Misschien was het dan wel niet spectaculair, hij heeft toch niemand pijn gedaan, toch niet echt.

En dan komt er ineens een brief. Veronica's moeder is gestorven en laat hem een som geld na, en ook het dagboek van Adrian. Hoe zij aan dat dagboek komt, is een raadsel. Als blijkt dat het dagboek bij Veronica is, komt een keten van gebeurtenissen op gang. Tony wordt actiever, wil contact zoeken met Veronica en begint daarbij op een andere manier naar het verleden te kijken. Uit wat er dan gebeurt, blijkt dat de dingen helemaal niet zijn zoals hij dacht dat ze waren. Het verhaal dat hij aan zichzelf over zijn eigen leven vertelde, wankelt steeds meer en krijgt met het verrassende slot een finale deuk.

De manier waarop Barnes dit boek heeft opgebouwd, getuigt van zeer groot meesterschap. Met grote precisie en veel subtiliteit wordt alles verteld. De compositie is schitterend. Motieven en beelden worden op een erg mooie manier in het verhaal gegeven. Uit eindelijk veel zinnen spreekt een diep inzicht in het menselijke. Als lezer leg je die inzichten ook bij de verteller, maar naar het einde denk je dat je daarin wel eens misleid zou kunnen zijn. De verwarring die je voelt, blijft nog een tijd na de laatste bladzijde nazinderen.

BAMBOE

DUURZAAMSTE BOUWPRODUCT VAN 2011

Moso International, gespecialiseerd in de ontwikkeling en de verkoop van milieuvriendelijke bamboeproducten, lanceert wat als het duurzaamste bouwproduct van 2011 wordt omschreven. Het nieuwe *Green Premium* gamma voor binnen en buiten beschikt over extra duurzame eigenschappen en voldoet hiermee aan de eisen van de steeds kritischere consument.

Bamboeproducten van Moso laten sowieso al een neutrale koolstofbalans optekenen tijdens hun volledige levenscyclus, maar het nieuwe gamma bevat bovendien geen lijmsorten met formaldehyde en kreeg het FSC-certificaat. Op die manier hanteert Moso de hoogste maatstaven voor duurzame bouwmaterialen.

Bamboe had lang te kampen met het imago van minderwaardig materiaal, maar daar komt snel verandering in. Logisch, want dit gewas heeft tal van voordelen. Zo is bamboe het snelst groeiende materiaal op aarde en heeft het uitstekende mechanische eigenschappen: hard, sterk én flexibel. De vraag naar bamboetoepassingen voor vloeren, wanden en plafonds neemt dus almaar toe.

Filmbiografie van ecopiraat Paul Watson

Kapitein Paul Watson staat al 31 jaar aan het roer van 's werelds actiefste milieubeschermingsorganisatie op zee. In een vorig leven was hij medeoprichter van Greenpeace, maar hij werd na enkele jaren uit de milieubeweging gezet omwille van zijn extreme acties.

Het is inmiddels de tweede filmbiografie – na *Pirate of the Sea* – van Paul Watson. *Eco-Pirate, The Story of Paul Watson* wordt omschreven als een fascinerend verslag van de strijd van een onverschrokken *ecowarrior*. Het is een fraaie mix van nieuwe beelden, archiefmateriaal en interviewfragmenten waarbij sympathisanten hun kritische mening over Watson niet onder stoelen of banken steken.

Het resultaat is een eerlijk portret van een man die dieren boven mensen plaatst, een soort maritieme versie van Werner Herzog's *Grizzly Man*. De man hanteert niet zomaar het motto: 'Als je werkelijk iets wilt veranderen, moet je schade toebrengen.' De documentaire stond reeds geprogrammeerd in de Verenigde Staten, Canada, Scandinavië, Polen, Brazilië en in oktober was België aan de beurt tijdens het Internationaal Filmfestival in Gent. De film is te koop via iTunes en Amazon.

Feminisme en leeftijdsverschillen

Vrouwen hebben door de jaren heen verschillende rechten verworven. Ze hebben sinds 1948 stemrecht, kunnen studeren, werken, abortus plegen.... Je kan je afvragen of feminisme nog nodig is, net zoals je dat kan doen met de vrouwenquota die onlangs voor een stevig debat zorgden. In juni 2011 keurde de Kamer een wetsvoorstel rond vrouwenquota goed. Het verplicht raden van bestuur van beursgenoteerde bedrijven en overheidsbedrijven om voor minstens 1/3de uit vrouwen te bestaan.

Uitgesproken feministes horen vaker: "Waar is dat nog wel goed voor?" Het is inderdaad zo dat vrouwen meer kansen (of misschien beter dezelfde als mannen) krijgen en dat seksisme minder en minder getoelreed wordt. Feministen hebben de afgelopen 100 jaar heel wat verwezenlijkingen op hun palmares. Toch zijn er zaken waar vrouwen en mannen – al dan niet als feministe(n) – blijven voor strijden: vergelijking zorg en werk, de positie van migrantenvrouwen, de loonkloof, vrouwenquota...

"Feminism is the radical notion that women are people"

CHERIS KRAMARAE - PAULA TREICHLER

Caitlin Moran, Britse columnist, heeft een frisse kijk op feminisme. Het is wat haar betreft niet alles wat met vrouwen te maken heeft. En het is ook geen equivalent van zusterchap: "Sinds wanneer wordt feminisme verward met boeddhisme? Waarom moet je als vrouw per se aardig zijn tegen andere vrouwen?" Waar het bij Caitlin Morans feminisme om gaat is dat vrouwen gelijk zijn aan mannen. Dat schrijft ze in *How to be a Woman*, het boek verscheint in het voorjaar in een nederlandsstalige versie.

In de 21ste eeuw hoeven we niet meer een demonstratie te organiseren tegen anorexiamodelen, pornografie, lapdance-clubs en botox schijfje. We hoeven niet te reilen of in hongerstaking te gaan. We hoeven onszelf niet onder een paard te gooien, of een te lachen.

ezel. Alles wat we verderfelijk, belachelijk of ongewenst vinden, hoeven we alleen maar in ogenschouw te nemen, een minuut lang, en er dan om beginnen te lachen.

ZA17DEC
CHAPO
ANTWERPEN

THEMADAG GENERATIEKLOOF EN FEMINISME

Zijn de jonge feministes van vandaag anders dan die van enkele decennia geleden? Hoe zit dat nu precies met de generatiekloof? Is die voelbaar of fictie? Was het vroeger beter? Of heeft de jeugd van tegenwoordig het nog nooit zo makkelijk gehad?

Voor deze eerste themadag van dit werkjaar, slaat Jong Groen! de handen in elkaar met Groen! Plus. Samen organiseren we een themadag rond de generatiekloof en feminisme. Jong en oud is welkom op zaterdag 17 december in zaal Chapo, Statiestraat 146 in Antwerpen (vlakbij station Antwerpen-Berchem).

PROGRAMMA

13u30	Welkom en inleiding door beide voorzitters
13u45	'De generatiekloof, een kort historisch overzicht' door professor sociologie Bart Van de Putte (UGent)
14u30	Tafelgesprekken rond de generatiekloof
15u15	Pauze met koffie, thee en taart
16u	Sofagesprek feminisme: feministen van verschillende leeftijden gaan met elkaar in gesprek Lena Burn <i>Groen! Plus</i> Violette Vansteelandt <i>Groen! Plus</i> Elke Dierckens <i>Jong! Groen</i> Petra Van Brabant <i>Docente feministische filosofie UA</i>
17u	Bedankt en tot ziens

Wissel van de wacht

Stefaan Van Hecke vervangt sinds kort Meyrem Almaci als fractieleider van de Ecolo/Groen!-fractie in het federale parlement.

"Het zijn zeer boeiende tijden om aan het hoofd te staan van de enige tweetalige fractie in het parlement. Nu er eindelijk een regering is, vormen we de enige linkse oppositie. Een uitdaging die ik met beide handen aangrijp", aldus een tevrede Stefaan Van Hecke.

Meyrem Almaci blijft uiteraard zetelen in de Kamer en zal zich tevens volop gooien op de Antwerpse gemeenteraadsverkiezingen. Almaci is lijsttrekker voor Groen! bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen in Antwerpen. Zij zal er de strijd aangaan met Patrick Janssens (sp.a) en Bart De Wever (N-VA).

Meyrem motiveert: "De beslissing om het fractieleiderschap door te geven, heb ik genomen toen duidelijk werd dat ik de groene Antwerpse lijsttrekker zou worden. Daar moet ik voldoende tijd en ruimte voor vrij kunnen maken. Het fractieleiderschap is een boeiende job, maar ik ga nu voluit voor de Antwerpse uitdaging".

Na vier jaar staat de groene fractie in het parlement op rails. Meyrem geeft de

Stefaan is al langer politiek actief. Zo was hij reeds provincieraadslid in Oost-Vlaanderen. In 2004 werd hij ook gemeenteraadslid in Merelbeke. In 2006 trok hij daar de lijst. Met succes, want Groen! haalde net geen 14% en veroverde zo 4 zetels. Sinds 2007 zetelt hij in de Kamer, waar hij o.m. actief was in de bijzondere commissies 'fiscale fraude', 'treinramp in Buizingen' en 'seksueel misbruik'.

© Eric De Milder

Denk je aan je lidgeld?

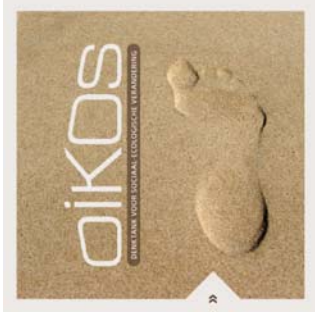
Een tijdje geleden kreeg je een brief in je bus met de vraag om je lidgeld te hernieuwen. Misschien heb je dit onderhouden al gedaan. Ben je het echter uit het oog verloren, doe het dan snel. Bedankt!

NIEUWJAARSRECEPTIE

We nodigen je van harte uit op onze **nieuwjaarsreceptie** op **zaterdag 14 januari 2012** vanaf 16.30 uur in de Galerie Horta (Centraal station) in hartje Brussel.

Verontwaardiging en de zoektocht naar een andere wereld: zie hier de rode draad doorheen 2011. Verontwaardiging om een financiële wereld die onze welvaartsaat onderuit haalt. Verontwaardiging over de onmacht van politici, over het verder plunderen van de planeet. Met Verontwaardiging leidt tot de zoektocht naar een andere wereld. Met een groene economie, een sterke democratie en een verdraagzame samenleving op een gezonde planeet. Oikos deelt de verontwaardiging en voedt de zoektocht naar een andere wereld. Ook in het jongste nummer.

Naar een rechtvaardige transitie

BERT DE WEL (ACV)

"Emploi, Justice, Climat, même combat!" Met deze vijf woorden gaven Belgische vakbondsvetegenwoordigers tijdens de klimaatconferentie in Kopenhagen in 2009 een goede samenvatting van de visie van de vakbonden op de klimaatproblematiek. Ze erkennen de hoogdringendheid waarmee de opwarming van de aarde moet tegengegaan worden, en wijzen erop dat die aanpak op een sociaal rechtvaardige manier moet gebeuren. Op een manier die zorgt voor waardige jobs in noord én in zuid. Vanuit dezelfde zorg voor goede jobs en sociale rechtvaardigheid die ze hadden in de 19e eeuw willen de vakbon-

den ook vandaag meewerken aan een duurzaam economisch model dat een antwoord biedt op de ecologische uitdaging. Deze aanpak noemt men de 'Rechtvaardige Transitie'. Bert De Wel bespreekt de impact van het milieubeleid op tewerkstelling, zowel kwantitatief als kwalitatief en beschrijft wat die rechtvaardige transitie concreet inhoudt.

De sociale inclusie van Roma

ELIAS HEYMELSOET

Zowel in de media als beleidsmatig is er de laatste jaren heel wat aandacht voor Roma. De nadruk ligt daarbij overwegend op de problematische integratie van deze mensen, die al dan niet gepaard gaat met criminaliteit

Een ombudspersoon voor de toekomstige generaties

KRISTOF CALVO EN JAN MERTENS

In 2012 vindt in Rio De Janeiro, twintig jaar na de beroemde conferentie van Rio van 1992, opnieuw een VN-top plaats (UNCSD). Rio+20 heeft als thema's enerzijds de groene economie in het kader van duurzame ontwikkeling en uitbanning van de armoede en anderzijds een institutioneel kader voor duurzame ontwikkeling. De oprichting van een ombudspersoon voor de toekomstige generaties lijkt Kristof Calvo en Jan Mertens een waardevolle piste voor het beleid inzake duurzame ontwikkeling na Rio+20.

Een hightech en sociaal alternatief voor GGO's

JOHAN MALCORPS

Er was de laatste maanden veel te doen rond de veldproef met genetisch gemanipuleerde aardappelen te Weteren. Onderzoekers, politici, jan en alleman nam standpunt in voor of tegen genetisch gemodificeerde

organismen (GGO's). Maar is genetische manipulatie nog wel top of the bill? Zijn GGO's niet achterhaald en is het niet hoog tijd om de keuze te maken voor nieuwe en meer duurzame biotechnologieën? Dit zijn de vragen die Johan Malcorps behandelt in zijn bijdrage. Bovendien beschrijft hij een aantal van die biotechnologische alternatieven.

Reactie op de dialoog over een veerkrachtige samenleving

JEF PEETERS

Een dik jaar geleden verscheen Jef Peeters' boek Een veerkrachtige samenleving. Sociaal werk en duurzame ontwikkeling. Sindsdien heeft hij er op heel wat plaatsen van gedachten over gewisseld, onder meer in een interview voor Oikos (nr. 56) en op een mede door Oikos georganiseerd debat in Gent. Dat laatste vormde de basis voor drie discussiebijdragen in Oikos 58. Omdat fundamentele discussies nooit definitief beslecht kunnen worden, gaat Peeters in op de bijdragen van An De Bisschop en Bart Van Bouchaute. De

kern van zijn betoog ligt in de stelling dat de transitie naar een duurzame en rechtvaardige samenleving ook om een transformatie van het politieke vraagt.

Van Verontwaardiging naar Verandering – Indignados, Occupy en Arabische lente doen wereld bewegen

DIRK BARREZ

Klimaatcrisis, oliepeak, bankencrisis, ongelijkheidsspiek, hongercrisis... crisis na crisis na crisis spoelt ons vertrouwde en zekere bestaan weg. Gelukkig groeit opnieuw het verzet. Daar zijn de indignados, de Arabische lente, Occupy Wall Street en vele andere bewegingen om de wereld te overtuigen dat het zo niet verder kan. In dit artikel belicht Dirk Barrez de actuele crisissen en richt hij zijn aandacht op de nieuwe generatie. Hij baseert zich voor deze bijdrage op zijn nieuwe boek, 'Van Verontwaardiging naar Verandering', dat ook graag vertelt hoe het anders én beter kan.

Sinds de start van de financieel-economische crisis gaan zowel de markten als de staat (Europa inbegrepen) door een diepe crisis. De vraag is dan ook of we in Europa geen derde wijze van van beheer nodig hebben. De zogenaamde *commons* bieden hiervoor het meest veelbelovende perspectief. Het gaat hierbij over samenwerkingsverbanden tussen mensen, los van markt en staat.

Dat de *commons* geen detail zijn, bleek in 2009 toen Elinor Ostrom de Nobelprijs voor economie kreeg, precies voor haar werk over de *commons*. Ze toonde aan dat mensen over heel de wereld zelf in staat zijn om op efficiënte wijze natuurlijke grondstoffen en voedselsystemen te beheren en nieuwe vormen van samenwerking te ontwikkelen. De com-

Hoe kan de theorie van de *commons* en haar praktische ontwikkeling onze samenleving versterken, het politieke innoveren en de economie vergroenen? Dat is de centrale vraag op het internationale congres dat Oikos organiseert in samenwerking met Etopia en de Green European Foundation.

Met professor Tine De Moor (Universiteit van Utrecht) en professor Tom Dedeurwaerdere (UCL) komen alvast twee belangrijke experts aan het woord. In vier workshops wordt dieper ingegaan op wat de *commons* kunnen betekenen op de domeinen van geld, genen, software en stad.

Info & inschrijvingen www.oikos.be
Een initiatief van Oikos, European Green Foundation en Etopia

2012

NIEUWJAARSSPEECH WOUTER VAN BESIE

Voorzitter Wouter Van Besien bracht midden januari een stevige speech voor de talrijk opgedaagde leden en sympathisanten in het Brusselse Beurskafé. Van Besien sprak er klare taal over de federale onderhandelingen. 'Er mag niet worden geraakt aan de sociale zekerheid. We gaan nooit akkoord met een staatshervorming als men niet zwart op wit kan aantonen dat de federale overheid leefbaar zal zijn', zei Wouter toen. 'We leven in een sociaal land en dat moet zo blijven.'

DAG LOKALE POLITIEK IN LEUVEN

In februari vond in het Leuvense Provinciehuis een Dag Lokale Politiek plaats voor provincie-, OCMW- en gemeenteraadsleden en alle geïnteresseerde leden.

Bij wijze van voorbereiding op de gemeente- en provincieraadsverkiezingen in oktober 2012 waren er allerhande workshops, onder meer voor lokale groepen in de meerderheid en voor groepen in kartelbesprekingen. Er stonden ook sprekende getuigenissen uit de praktijk op het programma.

Foto's: Sien Verstraeten

GROEN! NEEMT DEEL AAN GAY PRIDE

Midden mei namen heel wat groenen deel aan de jaarlijkse Gay Pride, de jaarlijkse hoogmis voor holebi's in Brussel. Onder hen ook Brussels Staatssecretaris Bruno De Lille, Brusselse parlementsleden Annemie Maes en Elke Van den Brandt en federaal parlements lid Eva Brems. Deze laatste noemde België een gidsland als het aankomt op gelijke rechten voor holebi's. 'Huwelijk, adoptie en non-discriminatie zijn wettelijk verankerd. Maar er is zeker nog verbetering mogelijk.'

NATIONAAL ONDERWIJSCONGRES

4 jaar lager, 4 jaar middenschool en 4 jaar secundair. Met die hervorming van het onderwijssysteem wil Groen! ervoor zorgen dat jongeren meer tijd krijgen voor 'een bewuste studiekeuze'. Deze herstructurering was één van de meest opvallende van ruim veertig voorstellen die driehonderd leden in maart hebben goedgekeurd op het nationaal onderwijscongres. "Beter later kiezen, later beter kiezen", vatte Vlaams parlements lid en congresvoorzitter Elisabeth Meuleman samen.

AFSCHEID VAN VERA DUA

Vera Dua, groen boegbeeld in Gent en Vlaanderen, stapte in juni uit de Gentse gemeenteraad en knipte zo de laatste draad met de politiek door. Ze kreeg niks dan lof op een afscheidsfeest met alles erop en eraan. 'Omwille van zo'n carrière en zo'n verdienste vind ik dat we een speciale oorkonde moeten uitreiken. Vanaf nu schrijven we Vera altijd met een uitroepingsteken (en met Gentse R)', zo nam voorzitter Wouter Van Besien afscheid met een knipoog.

FEDERALE ONDERHANDELINGEN

Groen! heeft een groot deel van het jaar deelgenomen aan de federale onderhandelingen. Voorzitter Wouter Van Besien, ondervoorzitter Björn Rzoska, federaal parlements lid Stefaan Van Hecke en de zogeheten back office, bestaande uit onder meer de pers- en studiedienst, hebben maandenlang rond de tafel gezeten voor de realisatie van de zesde staatshervorming. Eens die afgerond was, werden de groenen uit de verdere onderhandelingen geweerd, vooral door de liberalen.

UITGEREGEND ZOMERWEEKEND IN NIEUWPOORT

Voorzitter Wouter Van Besien liet op het einde van een druilerige Zomerweekend in Nieuwpoort niets aan de verbeelding over: 'Wij stappen enkel in een regering die de speculatieve activiteiten van de bankwereld aan banden legt'. Het programma was zoals steeds zeer gevarieerd: ernstige en ludieke workshops (hoe overleef ik de politiek?) maar ook een minivoetbaltoernooitje (stilgelegd door de overvloedige regen), een BBQ en een natuurwandeling.